

KOSOVO SPECIALIST CHAMBERS
DHOMAT E SPECIALIZUARA TË KOSOVËS
SPECIJALIZOVANA VEĆA KOSOVA

Predmet: KSC-BC-2020-04
Tužilac protiv Pjetera Šalje

Rešava: **Pretnesni panel I**
sudija Mapi Felt-Folja, predsedavajući sudija
sudija Roland Dekers
sudija Žilber Biti
sudija Vladimir Mikula, rezervni sudija

Sekretar: Fidelma Donlon

Datum: 24. februar 2023.

Jezik originala: engleski

Stepen tajnosti: javno

Javna redigovana verzija odluke o načinu vođenju postupka

Prima:

v.d. Specijalizovanog tužioca
Aleks Vajting

Branilac optuženog
Žan-Luj Žilisen

Sekretarijat
sekretar
načelnik Službe za pružanje zaštite
i podrške svedocima

Zastupnik žrtava
Sajmon Loz

I.	TOK POSTUPKA	2
II.	MERODAVNO PRAVO.....	3
III.	SMERNICE.....	4
	A. Redosled izvođenja dokaza.....	4
	B. Trajanje izvođenja dokaza	5
	1. Vreme dodeljeno tužilaštvu za izvođenje dokaza	5
	2. Vreme dodeljeno odbrani.....	6
	3. Vreme dodeljeno zastupniku žrtava.....	7
	C. Celishodno korišćenje vremena u sudnici	8
	D. Redosled iskaza svedoka	9
	E. Ispitivanje svedoka putem video-konferencijske veze i van mesta održavanja suđenja.....	11
	F. Zaštitne mere u sudnici i posebne mere.....	12
	G. Redosled i način ispitivanja svedoka.....	13
	H. Korišćenje materijala tokom ispitivanja svedoka.....	15
	I. Rad na poluzatvorenim i/ili zatvorenim sednicama	18
	J. Redigovanje u sudnici.....	18
	K. Samooptuživanje svedoka.....	19
	L. Veštaci.....	20
	M. Pravila 153-155 Pravilnika	22
	N. Odbrana alibijem.....	23
	O. Činjenice o kojima je postignuta saglasnost.....	23
	P. Opštepoznate činjenice	23
	Q. Pravosnažno utvrđene činjenice.....	23
	R. Obilazak mesta zločina i trodimenzionalni model	24
	S. Izmena oznake stepena tajnosti podnesaka i transkripata	24
IV.	DISPOZITIV.....	26

PRETRESNI PANEL I (u daljem tekstu: panel) donosi sledeću odluku o vođenju postupka.

I. TOK POSTUPKA

1. Dana 10. oktobra 2022, shodno nalogu panela,¹ Specijalizovano tužilaštvo (u daljem tekstu: tužilaštvo),² odbrana Pjetera Šalje (u daljem tekstu: odbrana, odnosno optuženi),³ zastupnik žrtava⁴ i Sekretarijat⁵ podneli su izjašnjenja o pitanjima u vezi sa načinom vođenja postupka.

2. Dana 18, 19. i 20. oktobra 2022, panel je održao pripremne konferencije za suđenje tokom kojih su strane u postupku, zastupnik žrtava i Sekretarijat izneli dodatna izjašnjenja.⁶

¹ KSC-BC-2020-04, F00289, pretpresni panel, *Decision setting the date for trial preparation conferences and requesting submissions* /Odluka kojom se određuje datum konferencija za pripremu suđenja i traži dostavljanje izjašnjenja/ (u daljem tekstu: Odluka o konferencijama za pripremu suđenja), 30. septembar 2022, javno sa strogo poverljivim i *ex parte* prilogom 1.

² KSC-BC-2020-04, F00303, specijalizovani tužilac, *Prosecution submissions in advance of the trial preparation conference* /Izjašnjenje tužilaštva uoči konferencije za pripremu suđenja/ (u daljem tekstu: izjašnjenje tužilaštva), 10. oktobar 2022, poverljivo sa strogo poverljivim i *ex parte* prilogima 1-2 i poverljivim prilogom 3. Javna redigovana verzija dostavljena je 11. oktobra 2022, podnesak F00303/RED2.

³ KSC-BC-2020-04, F00305, odbrana, *Defence Submissions Pursuant to Order on Trial Preparation Conferences* /Izjašnjenje odbrane u skladu sa nalogom o konferencijama za pripremu suđenja/ (u daljem tekstu: izjašnjenje odbrane), 10. oktobar 2022, strogo poverljivo i *ex parte*. Javna redigovana verzija dostavljena je istog dana, podnesak F00305/RED.

⁴ KSC-BC-2020-04, F00301, zastupnik žrtava, *Victims' Counsel Submissions for Trial Preparation Conference* /Izjašnjenje zastupnika žrtava povodom konferencije za pripremu suđenja/ (u daljem tekstu: izjašnjenje zastupnika žrtava), 10. oktobar 2022, javno.

⁵ KSC-BC-2020-04, F00304, Sekretarijat, *Registry Submissions for Trial Preparation Conferences* /Izjašnjenje Sekretarijata povodom konferencija za pripremu suđenja/(u daljem tekstu: izjašnjenje Sekretarijata), 10. oktobar 2022, javno sa poverljivim prilogom 1 i strogo poverljivim i *ex parte* prilogima 2-14.

⁶ KSC-BC-2020-04, engleski transkript sednice, 18. oktobar 2022, javno, str. 301-391; engleski transkript sednice, 19. oktobar 2022, javno, str. 392-409; engleski transkript sednice, 19. oktobar 2022, poverljivo i *ex parte*, str. 410-457; engleski transkript sednice, 20. oktobar 2022, poverljivo i *ex parte*; str. 458-473; engleski transkript sednice, 20. oktobar 2022, poverljivo i *ex parte*, str. 474-496.

3. Dana 28. oktobra 2022, u skladu sa nalogom panela,⁷ tužilaštvo je podnelo izmenjeni spisak svojih svedoka.⁸
4. Dana 26. januara 2023, panel je odredio datum za početak suđenja, izdao smernice za uvodne reči i odredio datum za početak izvođenja dokaza.⁹
5. Dana 2. i 3. februara 2023, tužilaštvo je potvrdilo redosled kojim će svedoci predviđeni za prvi ciklus izvođenja dokaza tužilaštva davati iskaz i dostavilo je ažurirani opšti redosled za iskaze svedoka.¹⁰
6. Dana 24. februara 2023, panel je izdao „Odluku o proceduralnim pravima žrtava tokom suđenja i povezanim pitanjima“ (u daljem tekstu: odluka o pravima žrtava).¹¹

II. MERODAVNO PRAVO

7. Panel ima u vidu članove 21(2) i 40(2) i (6) Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 82, 84(1), 104(1), 116, 120, 127, 141, 143-146, 149, 151 i 153-157 Pravilnika o

⁷ KSC-BC-2020-04, engleski transkript sednice, 19. oktobar 2022, javno, str. 401, red 6 do str. 401, red 19.

⁸ KSC-BC-2020-04, F00331, specijalizovani tužilac, *Prosecution notice of filing of amended witness list and request to amend its exhibit list /Obaveštenje tužilaštva o podnošenju izmenjenog spiska svedoka i zahtev za izmenu spiska dokaznih predloga/*, 28. oktobar 2022, poverljivo sa poverljivim prilogima 1 i 2. Spisak svedoka nalazi se u prilogu 1, podnesak F00331/A01 (F00331/A01, u daljem tekstu: spisak svedoka tužilaštva).

⁹ KSC-BC-2020-04, F00405, Pretresni panel I, *Decision on the date for the commencement of the trial, evidence presentation and related matters /Odluka o datumu početka suđenja, izvođenju dokaza i povezanim pitanjima/*, 26. januar 2023, javno.

¹⁰ KSC-BC-2020-04, F00410, specijalizovani tužilac, *Prosecution submission on order of appearance of witnesses /Izjašnjenje tužilaštva o redosledu kojim će svedoci pristupati sudu/*, 2. februar 2023, poverljivo sa poverljivim prilogom 1; F00412, specijalizovani tužilac, *Prosecution submission of corrected order of appearance of witnesses /Izjašnjenje tužilaštva o ispravljenom redosledu kojim će svedoci pristupati sudu/*, 3. februar 2023, poverljivo sa poverljivim prilogom 1, podnesak koji sadrži ažurirani redosled kojim će svedoci davati iskaz (podnesak F00412/A01, u daljem tekstu: redosled kojim će svedoci tužilaštva pristupati sudu).

¹¹ KSC-BC-2020-04, F00433, Pretresni panel I, *Decision on victims' procedural rights during trial and related matters /Odluka o proceduralnim pravima žrtava tokom suđenja i povezanim pitanjima/*, 24. februar 2023, poverljivo.

postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima Kosova (u daljem tekstu: Pravilnik).

III. SMERNICE

8. U daljem tekstu slede početne smernice panela za način vođenja postupka. Pitanja koja nisu obrađena u ovoj odluci, a iziskuju intervenciju panela, rešavaće se tokom suđenja. Uopšte uzev, panel se u ovoj odluci nije bavio pitanjima koja su već regulisana normativnim okvirom Specijalizovanih veća Kosova (u daljem tekstu: Specijalizovana veća) ili merodavnim instrukcijama odnosno uputstvima za rad Sekretarijata.

A. REDOSLED IZVOĐENJA DOKAZA

9. U skladu sa pravilom 127(2) Pravilnika i odlukom o pravima žrtava,¹² dokazi se tokom suđenja izvode sledećim redosledom:

- (i) izvođenje dokaza tužilaštva;
- (ii) izvođenje dokaza zastupnika žrtava po nalogu panela;
- (iii) izvođenje dokaza odbrane;
- (iv) izvođenje dokaza po zahtevu panela u skladu sa pravilom 132 Pravilnika;
- (v) izvođenje dokaza tužilaštva u fazi replike, uz dopuštenje panela; i
- (vi) izvođenje dokaza odbrane u fazi duplike, uz dopuštenje panela.

10. Premda se to ne smatra dokazivanjem za potrebe donošenja prvostepene presude, zastupnik žrtava takođe može da traži odobrenje da se žrtve koje zastupa obrate neposredno panelu, ne u svojstvu svedoka, već kako bi iznele svoje stavove i iskustva kao žrtve.¹³ Ukoliko za to dobiju odobrenje, žrtve se panelu obraćaju po

¹² Odluka o pravima žrtava, stavovi 37-40.

¹³ V. odluku o pravima žrtava, stav 45.

izvođenju dokaza tužilaštva i po eventualnom donošenju odluke panela na osnovu pravila 130 Pravilnika, a pre početka izvođenja dokaza odbrane.

B. TRAJANJE IZVOĐENJA DOKAZA

11. Smernice koje slede odnose se na izvođenje dokaza tužilaštva. Imajući u vidu izjašnjenja zastupnika žrtava i odbrane,¹⁴ panel može u kasnijoj fazi postupka da izda smernice za izvođenje dokaza zastupnika žrtava, a u skladu sa nalogom panela, kao i dokaza odbrane.

1. Vreme dodeljeno tužilaštvu za izvođenje dokaza

12. Tužilaštvo je navelo da tokom suđenja namerava da se osloni na svedočenja 19 svedoka, među kojima se za 14 očekuje da će svedočiti *viva voce*, uključujući i putem video-konferencijske veze.¹⁵ Zastupnici tužilaštva procenjuju da će im biti potrebno 53.5 sati za ispitivanje svojih svedoka.¹⁶

13. Panel smatra da je tužilaštvo iznelo razumnu procenu potrebnog vremena i dodeljuje tužilaštvu **53.5 sati** za izvođenje dokaza.¹⁷ Ukoliko tužilaštvu bude potrebno više vremena za sveukupno izvođenje svojih dokaza, panelu se mora blagovremeno uputiti zahtev u tom smislu. Panel očekuje od tužilaštva da se pridržava vremenskih procena koje je iznelo za ispitivanje svakog pojedinog

¹⁴ Izjašnjenje zastupnika žrtava, stavovi 17-21; izjašnjenje odbrane, stav 15.

¹⁵ F00331/A01, spisak svedoka tužilaštva; F00412/A01, redosled kojim će svedoci tužilaštva pristupati sudu; KSC-BC-2020-04, F00425, specijalizovani tužilac, *Prosecution request for video-conference testimony for TW4-04, TW4-10, and TW4-11* /Zahtev tužilaštva za iskaz svedoka TW4-04, TW4-10 i TW4-11 putem video-konferencijske veze/, 13. februar 2023, strogo poverljivo i *ex parte*. Poverljiva redigovana verzija dostavljena je istog dana, podnesak F00425/CONF/RED; F00427/CONF/RED, specijalizovani tužilac, *Confidential Redacted Version of 'Prosecution notification concerning W04379'* /Poverljiva verzija obaveštenja tužilaštva u vezi sa svedokom W04379/ (u daljem tekstu: obaveštenje tužilaštva u vezi sa svedokom W04379), 16. februar 2023, poverljivo.

¹⁶ F00412/A01, redosled kojim će svedoci tužilaštva pristupati sudu. Moguće je da se ta procena promeni s obzirom na obaveštenje tužilaštva u vezi sa svedokom W04379.

¹⁷ Medjutim, v. stavove 21, 39-41 dalje u tekstu.

svedoka i da panel što ranije obavesti ako zastupnicima tužilaštva bude potrebno više vremena nego što je to prvobitno predviđeno.¹⁸

14. Time se ne prejudicira eventualna odluka panela da u kasnijoj fazi postupka ograniči broj svedoka ili zaključi da je neophodno izmeniti procenu vremena za ispitivanje određenih svedoka. Do takvog slučaja bi, primera radi, moglo da dođe ukoliko je očekivani iskaz svedoka nerelevantan ili repetitivan. Panel s tim u vezi podseća na svoju obavezu, shodno članu 40(2) Zakona, da se stara o tome da suđenje bude pravično i ekspeditivno i da se postupak vodi uz puno poštovanje prava optuženih.

15. Služba za organizaciju rada u sudnici (u daljem tekstu: Služba CMU) putem elektronske pošte obaveštava panel, strane u postupku i zastupnika žrtava o sledećem:

(i) po završetku glavnog ispitivanja svakog svedoka, koliko je vremena tužilaštvo *de facto* utrošilo;

(ii) po završetku svakog ciklusa izvođenja dokaza (ili, ukoliko se pretres održava na dane van utvrđenih ciklusa izvođenja dokaza, kako je predviđeno u stavovima 25 i 26 dalje u tekstu, po završetku svakog radnog dana), koliko je tužilaštvo sveukupno vremena *de facto* utrošilo na ispitivanje svih svedoka pozvanih da svedoče do datog trenutka.

2. Vreme dodeljeno odbrani

16. Premda odbrana ne snosi teret dokazivanja, panel, u cilju pravičnosti, dodeljuje odbrani za potrebe unakrsnog ispitivanja svedoka tužilaštva isto toliko vremena koliko tužilaštvo *de facto* utroši na glavno ispitivanje datog svedoka.¹⁹ U

¹⁸ F00412/A01, redosled kojim će svedoci tužilaštva davati iskaz, str. 2-4.

¹⁹ Međutim, v. stavove 21, 39-41 dalje u tekstu.

slučaju da odbrani bude potrebno više vremena za ispitivanje svedoka, od panela se mora zatražiti odgovarajuće odobrenje u najkraćem mogućem roku.

17. Pomenute smernice se ne odnose na svedoke čije se pismene izjave, ili transkripti ranijih iskaza, prihvataju u spis umesto glavnog ispitivanja u skladu sa pravilom 154 Pravilnika. Za potrebe planiranja, odbrana pre početka unakrsnog ispitivanja svedoka koji daju iskaz po pravilu 154 Pravilnika obaveštava panel o tome koliko će joj vremena biti potrebno za ispitivanje.

3. Vreme dodeljeno zastupniku žrtava

18. U skladu sa ulogom žrtava u postupku, zastupniku žrtava se za ispitivanje svakog svedoka tužilaštva dodeljuje 25% vremena koje tužilaštvo *de facto* utroši na glavno ispitivanje datog svedoka. Međutim, s obzirom na to da će se krivični postupak i postupak o reparacijama voditi uporedo,²⁰ time se ne prejudicira odluka o pitanjima koja zastupnik žrtava bude postavljao radi izvođenja dokaza u vezi sa postupkom o reparacijama.

19. Panel podseća da je prevashodna i glavna dužnost tužilaštva da ispituje svedoke u vezi sa obeležjima krivičnih dela i vidovima odgovornosti koji se optuženom stavljaju na teret, a da je prevashodna i glavna dužnost zastupnika žrtava da od svedoka dobije informacije relevantne za postupak o reparacijama.²¹ Ukoliko zastupniku žrtava bude potrebno više vremena za ispitivanje određenog svedoka, mora zatražiti odgovarajuće odobrenje panela u najkraćem mogućem roku.

²⁰ KSC-BC-2020-04, F00421, Pretresni panel I, *Decision on reparation proceedings* /Odluka o postupku o reparacijama/, 9. februar 2023, javno, stav 25(a).

²¹ Odluka o pravima žrtava, stav 48. V. takođe KSC-BC-2020-05, F00170, Pretresni panel I, *Decision on the conduct of the proceedings* /Odluka o načinu vođenja postupka/ (u daljem tekstu: vođenje postupka u predmetu 05), 26. avgust 2021, javno, stav 19.

C. CELISHODNO KORIŠĆENJE VREMENA U SUDNICI

20. S obzirom na to da sudnica nije sve vreme raspoloživa²² jer se deli sa drugim postupajućim panelima, ovaj panel poziva strane u postupku i zastupnika žrtava da izvođenje dokaza organizuju tako da se vreme provedeno u sudnici maksimalno iskoristi.²³ U meri u kojoj je to moguće planirati i predvideti, neophodno je iskoristiti svaki dan predviđen za rad u sudnici.

21. Ispitivanje uvek treba da se vodi na najcelishodniji mogući način. Neophodno je da se strane u postupku i zastupnik žrtava u ispitivanju usredsrede na dobijanje iskaza koji se odnose na obeležja krivičnih dela i vidove odgovornosti za koje se optuženi tereti, ili na druge činjenice od ključnog značaja za donošenje odluke o krivici ili nevinosti optuženog, na pitanja koja se tiču verodostojnosti ili pouzdanosti iskaza odnosno dokaza, zlo koje je nanoseno žrtvama, odmeravanje kazne u slučaju osude i na reparacije. Ukoliko se ispitivanje vodi na neefikasan način, panel će ga ograničiti čak iako trajanje ispitivanja ne izlazi iz okvira vremena koje je u tu svrhu predviđeno ili dodeljeno²⁴. Panel nije spreman da sluša svedočenja o činjenicama koje nisu relevantne za krivična dela iz optužnice. Strane u postupku i zastupnik žrtava takođe su dužni da se postaraju za to da svedoci u svojim odgovorima ostanu usredsređeni na postavljena pitanja.

22. Pored toga, strane u postupku i zastupnik žrtava moraju uvek biti spremni da produže sa radom na predmetu, čak i u slučaju da im je za ispitivanje određenog svedoka potrebno manje vremena nego što je to prvobitno predviđeno. Ukoliko je predviđeno da će tokom jedne sedmice ili ciklusa izvođenja dokaza

²² Uobičajeni radni dan u sudnici podeljen je na tri sednice u trajanju od sat i po vremena, sa pauzama između svake sednice (09.30-11.00; 11.30-13.00; 14.30-16.00). Četvrta sednica (16.30-18.00) može da se organizuje jednom nedeljno u izuzetnim okolnostima.

²³ Panel sa odobravanjem prima k znanju raspored za iskaze svedoka tužilaštva u prvom ciklusu izvođenja dokaza; KSC-BC-2020-04, F00410, specijalizovani tužilac, *Prosecution submission on order of appearance of witnesses* /Izjašnjenje tužilaštva o redosledu kojim će svedoci pristupati sudu/, 2. februar 2023, poverljivo sa poverljivim prilogom 1, stavovi 2-6.

²⁴ Pravilo 143(4) Pravilnika; vođenje postupka u predmetu 05, stav 28.

iskaz davati više svedoka, panel očekuje da ispitivanje narednog svedoka započne odmah po završetku ispitivanja prethodnog, osim u slučajevima kada je drugačije naznačeno.

23. Kada budu sastavljali raspored za saslušanje iskaza svedoka, strane u postupku i zastupnik žrtava moraju uzeti u obzir i vreme dodeljeno drugoj strani ili učesniku u postupku za ispitivanje svedoka, kao i vreme potrebno za eventualna pitanja panela.

D. REDOSLED ISKAZA SVEDOKA

24. Panel podseća da je odredio sledeće datume pretresa za prva četiri ciklusa izvođenja dokaza:

- od 27. marta 2023. do 31. marta 2023. (prvi ciklus izvođenja dokaza);
- od 1. maja 2023. do 5. maja 2023. (drugi ciklus izvođenja dokaza);
- od 30. maja 2023. do 9. juna 2023. (treći ciklus izvođenja dokaza); i
- od 26. juna 2023. do 28. juna 2023. i od 30. juna 2023. do 7. jula 2023. (četvrti ciklus izvođenja dokaza).²⁵

25. Imajući u vidu raspoloživost strana u postupku i zastupnika žrtava,²⁶ panel takođe zakazuje dodatne dane pretresa za **petak, 19. maj 2023.** i za **petak, 16. juni 2023.** a otkazuje pretres predviđen za **petak, 30. juni 2023.**

26. Datumi za naredne cikluse izvođenja dokaza biće saopšteni blagovremeno posredstvom Službe CMU. Pored toga, mogu se zakazati dodatni dani pretresa, van navedenih ciklusa izvođenja dokaza, u slučaju da se sudnica oslobodi. Iako će dodatni datumi pretresa biti utvrđivani u dogovoru sa stranama u postupku,

²⁵ Odluka o datumu početka suđenja i izvođenju dokaza, stavovi 15, 18(e).

²⁶ KSC-BC-2020-04, engleski transkript sednice, 22. februar 2023, poverljivo.

zastupnikom žrtava i Sekretarijatom, panel od svih očekuje da budu spremni za rad ukoliko svedoci budu u mogućnosti da u datom trenutku svedoče.

27. Imajući u vidu da je tužilaštvo potvrdilo redosled svojih svedoka za prvi ciklus izvođenja dokaza,²⁷ panel nalaže tužilaštvu da dostavi ažurirani redosled svedoka za sve naredne cikluse izvođenja dokaza najmanje 30 dana pre početka svakog ciklusa.²⁸ Što se tiče svedoka čiji je iskaz predviđen na dane pretresa van utvrđenih ciklusa izvođenja dokaza, kao što je navedeno u stavovima 25 i 26 gore u tekstu, tužilaštvo je dužno da obavesti odbranu, zastupnika žrtava, Sekretarijat i panel o imenima tih svedoka najmanje 30 dana pre datuma očekivanog iskaza. Ukoliko se, po upućivanju takvog obaveštenja, redosled svedoka promeni usled nepredviđenih okolnosti, tužilaštvo o tome odmah obaveštava odbranu, zastupnika žrtava, Sekretarijat i panel.

28. Zastupnik žrtava i odbrana moraju da navedu opšti redosled svedoka kada budu podnosili svoj (konačni) spisak svedoka. Rokovi za podnošenje (konačnih) spiskova svedoka biće utvrđeni u daljem toku postupka. Smernice iznesene u stavu 27 gore u tekstu odnose se, *mutatis mutandis*, i na zastupnika žrtava i odbranu.

²⁷ KSC-BC-2020-04, F00410, specijalizovani tužilac, *Prosecution submission on order of appearance of witnesses* /Izjašnjenje tužilaštva o redosledu kojim će svedoci pristupati sudu/, 2. februar 2023, poverljivo sa poverljivim prilogom 1; F00412/A01, redosled kojim će svedoci tužilaštva pristupati sudu.

²⁸ To važi za drugi, treći i četvrti ciklus izvođenja dokaza, kao i za naredne cikluse izvođenja dokaza. Rok postavljen u ovoj odluci ne utiče na obavezu strane ili učesnika u postupku koji poziva svedoka da Službi za zaštitu i podršku svedoka (u daljem tekstu: Služba za svedoke) dostavi za svakog svedoka kompletan obrazac sa podacima o svedoku čim je to moguće, a najkasnije 35 radnih dana pre očekivanog iskaza svedoka; KSC-BD-42/Rev2, Instrukcija Sekretarijata – Smernice Službe za svedoke o pružanju usluga svedocima koji pristupaju Specijalizovanim većima, 7. oktobar 2022, odeljak 4(1), dostavljeno kao prilog 1 uz izjašnjenje Sekretarijata, str. 24-34.

E. ISPITIVANJE SVEDOKA PUTEM VIDEO-KONFERENCIJSKE VEZE I VAN MESTA
ODRŽAVANJA SUĐENJA

29. Panel smatra da su lično svedočenje i svedočenje putem video-konferencijske veze iz pravila 144 Pravilnika ravnopravne opcije za davanje iskaza *viva voce* shodno normativnom okviru Specijalizovanih veća.²⁹

30. Panel prima k znanju zahtev tužilaštva da se iskaz tri svedoka sasluša putem video-konferencijske veze.³⁰ Panel nalaže stranama u postupku i zastupniku žrtava da sve dodatne zahteve za saslušanje svedoka po pravilu 144 Pravilnika ulože što je pre to moguće, a najkasnije 30 dana pre očekivanog svedočenja, kako bi se omogućilo preduzimanje praktičnih organizacionih mera.³¹

31. Stranama u postupku i zastupniku žrtava se ostavlja određeni stepen slobode da odluče žele li da svedoci daju iskaz lično ili putem video-konferencijske veze i da se panelu obrate odgovarajućim zahtevom s tim u vezi. Odluka panela će, međutim, zavisiti i od argumenata koji idu u suprotnom smeru, uključujući organizaciono opterećenje za Sekretarijat i dužnost koju panel ima shodno članu 40(2) Zakona da se postara za pravično i ekspeditivno vođenje postupka i obezbedi zaštitu žrtava i svedoka. Pored toga, od ključnog je značaja da mesto izabrano za svedočenje putem video-konferencijske veze budu pogodno za davanje istinitog i iskrenog iskaza, kao i za bezbednost, fizičko i duševno zdravlje, dostojanstvo i privatnost svedoka, u skladu sa pravilom 144(2) Pravilnika. Prema tome, panel zadržava pravo da ponovo razmotri predloženi vid svedočenja i izmeni svoju odluku kada to smatra za shodno.³²

²⁹ V. takođe vođenje postupka u predmetu 05, stav 24.

³⁰ KSC-BC-2020-04, F00425, specijalizovani tužilac, *Prosecution request for video-conference testimony for TW4-04, TW4-10, and TW4-11 /Zahtev tužilaštva za davanje iskaza svedoka TW4-04, TW4-10 i TW4-11 putem video-konferencijske veze/*, 13. februar 2023, strogo poverljivo i *ex parte*. Poverljiva redigovana verzija dostavljena je istog dana, podnesak F00425/CONF/RED.

³¹ V. takođe KSC-BD-23/COR, sekretar, Uputstvo Sekretarijata za rad – Video veze, 5. avgust 2020, javno.

³² V. takođe vođenje postupka u predmetu 05, stav 25.

32. Prilikom dostavljanja ažuriranog redosleda pristupanja svedoka sudu, kako je navedeno u stavu 27 gore u tekstu, tužilaštvo navodi da li je predviđeno da svedok dâ iskaz putem video-konferencijske veze. Zastupnik žrtava i odbrana isto tako navode tu informaciju u svom (konačnom) spisku svedoka.

33. Što se tiče ispitivanja svedoka van mesta održavanja suđenja shodno pravilu 145 Pravilnika, stranama u postupku i zastupniku žrtava se nalaže da dostave eventualne zahteve za saslušanje svedoka u skladu sa navedenim pravilom što je pre to moguće, to jest čim postane jasno da svedok nije u mogućnosti da lično pristupi sudu, kako bi se omogućilo preduzimanje odgovarajućih praktičnih mera.

F. ZAŠTITNE MERE U SUDNICI I POSEBNE MERE

34. Do sada su zaštitne mere u sudnici odobrene za 12 svedoka tužilaštva.³³ Sve dodatne zahteve za izricanje zaštitnih mera u sudnici tužilaštvo mora da uloži najkasnije 30 dana pre očekivanog iskaza svedoka. Eventualni odgovori i replike se dostavljaju u roku predviđenom pravilom 76 Pravilnika.

³³ KSC-BC-2020-04, F00036/CONF/RED, sudija za prethodni postupak, *Confidential Redacted Version of First Decision on Specialist Prosecutor's Request for Protective Measures* /Poverljiva redigovana verzija prve odluke po zahtevu specijalizovanog tužioca za izricanje zaštitnih mera/, 17. maj 2021, poverljivo, stavovi 5, 6, 9(a); F00053/CONF/RED, sudija za prethodni postupak, *Confidential Redacted Version of Second Decision on Specialist Prosecutor's Request for Protective Measures* /Poverljiva redigovana verzija druge odluke po zahtevu specijalizovanog tužioca za izricanje zaštitnih mera/, 12. jul 2021, poverljivo, stavovi 16-17, 30(a), (c); F00072/CONF/RED, sudija za prethodni postupak, *Confidential Redacted Version of Consolidated Decision on Deferred Request for Protective Measures and Request to Defer Disclosure Obligations* /Poverljiva redigovana verzija konsolidovane odluke po odloženom zahtevu za izricanje zaštitnih mera i zahtevu za odlaganje obaveza u vezi sa obelodanjivanjem/, 9. septembar 2021, stavovi 15, 22(a); F00234, sudija za prethodni postupak *Decision on Specialist Prosecutor's Rule 102(2) and Related Requests* /Odluka po zahtevu specijalizovanog tužioca na osnovu pravila 102(2) Pravilnika i po povezanim zahtevima/, 20. jul 2022, poverljivo, stav 46(g). Javna redigovana verzija izdata je 8. avgusta 2022, podnesak F00234/RED; F00247, sudija za prethodni postupak, *Decision on Specialist Prosecutor's Request for Protective Measures for [REDACTED]* /Odluka po zahtevu specijalizovanog tužioca za izricanje zaštitnih mera za [BRISANO] 8. avgust 2022, poverljivo, stav 13(b).

35. Zastupnik žrtava i odbrana ulažu zahteve za određivanje zaštitnih mera u sudnici svedocima koje nameravaju da pozovu najkasnije prilikom podnošenja svog (konačnog) spiska svedoka.

36. Kada su u pitanju posebne mere predviđene pravilom 80(4)(c) Pravilnika, panel o neophodnosti takvih mera odlučuje pošto od Službe za svedoke dobije procenu o osetljivosti svedoka.³⁴

G. REDOSLED I NAČIN ISPITIVANJA SVEDOKA

37. U skladu sa pravilom 127(3) Pravilnika i odlukom o pravima žrtava,³⁵ svedoci se ispituju sledećim redom:

(i) svedoke koje pozove tužilaštvo najpre ispituje tužilaštvo, zatim zastupnik žrtava, a potom ih unakrsno ispituje odbrana;

(ii) svedoke koje u skladu s nalogom panela pozove zastupnik žrtava najpre ispituje zastupnik žrtava, zatim tužilaštvo i, na kraju, odbrana;

(iii) svedoke koje pozove odbrana najpre ispituje odbrana, zatim ih unakrsno ispituje tužilaštvo, a potom ih ispituje zastupnik žrtava; i

(iv) svedoke koje panel pozove *proprio motu* najpre ispituje panel, zatim tužilaštvo, posle njega zastupnik žrtava i, na kraju, odbrana.

38. U skladu sa pravilom 127(3) Pravilnika, panel može da dopusti dodatno ispitivanje ako to smatra potrebnim. Pored toga, panel može u svakoj fazi ispitivanja da postavlja pitanja svedoku. Pre postavljanja pitanja svedoku, predsedavajući sudija takođe može svedoku da pruži priliku da samostalno opiše događaje o kojima je pozvan da svedoči. Takva prilika svedoku može da se pruži po nahodanju predsedavajućeg sudije i tokom ili po završetku ispitivanja koje vodi strana ili učesnik u postupku.

³⁴ Panel će izdati dodatne smernice u svojoj odluci o postupku informisanja svedoka.

³⁵ Odluka o pravima žrtava, stavovi 47, 49.

39. Ispitivanje svedoka treba da se vodi u skladu sa pravilom 143 Pravilnika. Koliko je neko konkretno pitanje potrebno ili adekvatno rešava se tokom suđenja od slučaja do slučaja, u skladu sa ovlašćenjima panela i predsedavajućeg sudije na osnovu člana 40(2) i (6) Zakona i pravila 143(4) Pravilnika.

40. Kada strana ili učesnik u postupku koji poziva svedoka vodi ispitivanje u skladu sa pravilom 154 Pravilnika, panel očekuje da se ispitivanje u znatnoj meri pojednostavi budući da se tom odredbom omogućava prihvatanje pismenih izjava i transkripata umesto glavnog ispitivanja.

41. Pored toga, sva pitanja treba da se postavljaju usredsređeno, precizno i koncizno. Panel apeluje na strane u postupku i zastupnika žrtava da izbegavaju dugačka i složena pitanja. Kao što je već navedeno gore u tekstu, ispitivanje treba da se vodi na najcelishodniji mogući način. U skladu sa ovlašćenjima predsedavajućeg sudije iz pravila 143(4) Pravilnika, ispitivanje može da se ograniči ukoliko nije celishodno.³⁶ Strane u postupku i zastupnik žrtava u načelu svedoke ispituju postavljanjem neutralnih pitanja. Sugestivna pitanja i pitanja sa samo jednim mogućim odgovorom mogu se dopustiti jedino u slučajevima kada doprinose ekspeditivnosti postupka i utvrđivanju istine, pod nadzorom predsedavajućeg sudije u skladu s pravilom 143(4) Pravilnika.³⁷

42. Eventualni prigovori na postavljena pitanja mogu se ulagati samo na osnovu odredbi iz pravila 143(4) Pravilnika. Pored toga, imajući u vidu ovlašćenja predsedavajućeg sudije da postupa *proprio moto* na osnovu tog pravila, strane u postupku i zastupnik žrtava prigovore ulažu samo kada je to apsolutno neophodno. Prigovori se ulažu obraćanjem panelu u trenutku kada se postavi sporno pitanje i moraju biti kratki i precizni, uz objašnjenje na koji način je

³⁶ V. stav 21 gore u tekstu.

³⁷ V. takođe vođenje postupka u predmetu 05, stav 29.

prigovor povezan sa odredbama pravila 143(4) Pravilnika. Strana ili učesnik u postupku koji ulaže prigovor dužan je da se pridržava sledećeg:

- (i) da po potrebi traži prelazak na poluzatvorenu ili zatvorenu sednicu pre ulaganja prigovora, i da panelu obrazloži takav zahtev; i
- (ii) da navede, pre iznošenja suštine prigovora, da li je uputno da se o razlozima prigovora diskutuje u prisustvu svedoka, kako bi predsedavajući sudija mogao da odluči da li je bolje sporno pitanje rešavati van prisustva svedoka. Predsedavajući sudija će o svim prigovorima odlučivati od slučaja do slučaja.

43. Dan uoči predviđenog iskaza svakog svedoka, Sekretarijat obaveštava panel elektronskom poštom o tome da li svedok govori i/ili razume engleski jezik.

H. KORIŠĆENJE MATERIJALA TOKOM ISPITIVANJA SVEDOKA

44. U načelu, strane u postupku i zastupnik žrtava tokom ispitivanja svedoka mogu da predočavaju samo materijal koji je prethodno obelodanjen i učitani u elektronski sistem *Legal Workflow*. Ukoliko materijal nije bio obelodanjen unapred, strane u postupku, odnosno zastupnik žrtava postupaju na sledeći način:

- (i) smesta obelodanjuju materijal u elektronskom sistemu *Legal Workflow*, a najkasnije u trenutku dostavljanja spiska materijala koji nameravaju da koriste tokom ispitivanja svedoka, kako je predviđeno u stavovima 45 i 48 dalje u tekstu; i
- (ii) traže odobrenje panela da predoče dati materijal, uz objašnjenje razloga zbog kojih obelodanjivanje nije izvršeno ranije. Odobrenje traže putem elektronske pošte, pri čemu elektronsku poruku upućuju panelu, a kopije Službi CMU i drugoj strani odnosno učesniku u postupku, i to prilikom dostavljanja spiska materijala koji nameravaju da koriste. Eventualni prigovori ulažu se u rokovima navedenim u stavovima 47 i 49 dalje u tekstu. Panel će doneti odluku po zahtevu pre nego što se materijal predoči svedoku.

45. Najmanje pet (5) radnih dana pre početka iskaza svedoka, strana ili učesnik u postupku koji poziva svedoka preduzima sledeće radnje:

- (i) objavljuje u elektronskom sistemu *Legal Workflow* materijal koji će koristiti tokom ispitivanja svedoka; i
- (ii) dostavlja dati materijal putem elektronske pošte panelu, Službi CMU i ostalim stranama.

46. U spisku se navodi:

- (i) koji će se stavovi iz dokumenta biti predloženi, u slučaju da dokument broji više od dve stranice;
- (ii) ERN broj pod kojim se materijal može pronaći u elektronskom sistemu *Legal Workflow*;
- (iii) datum obelodanjivanja i broj kompleta u okviru kojeg je materijal obelodanjen;
- (iv) da li se traži prihvatanje materijala u spis predmeta; i
- (v) da li materijal može javno da se prikaže. Dokazni predlozi povezani sa identifikacijom – na primer, fotografije optuženog ili fotografije lokacije za koju se navodi da predstavlja mesto zločina – načelno se ne prikazuju javnosti.

47. Spisak se upućuje isključivo u svrhe obaveštavanja i po sebi ne predstavlja službeno podneseni dokument. Eventualni prigovori na korišćenje predloženog materijala ulažu se u roku od tri (3) radna dana elektronskom poštom, pri čemu se poruka upućuje panelu i ostalim stranama odnosno učesnicima u postupku.

48. Najmanje jedan (1) radni dan pre početka iskaza svedoka, strana koja ne poziva svedoka preduzima sledeće radnje:

- (i) objavljuje u elektronskom sistemu *Legal Workflow* materijal koji će koristiti u svom eventualnom ispitivanju datog svedoka; i

(ii) dostavlja spisak datog materijala panelu, Službi CMU i ostalim stranama, uz informacije opisane u stavu 46 gore u tekstu.

49. Panel i sve strane odnosno učesnici u postupku obaveštavaju se o eventualnim prigovorima na korišćenje datog materijala putem elektronske pošte pre završetka ispitivanja koje vodi strana koja je pozvala svedoka.

50. Kada se poziva na određeni materijal tokom ispitivanja svedoka, strana ili učesnik u postupku koji ispituje svedoka postupa na sledeći način:

(i) jasno saopštava odgovarajući ERN broj materijala na koji se poziva (ili, u odgovarajućim slučajevima, niz ERN brojeva) i navodi relevantnu stranicu i/ili stav u dokumentu;

(ii) kada su u pitanju transkripti, strana ili učesnik u postupku koji ispituje svedoka takođe navodi redove iz transkripta koje citira ili na koje se poziva; i

(iii) traži da se materijal prikaže na ekranu i saopštava može li se prikazati javno. Kada za neki dokument postoji i verzija na engleskom i verzija na albanskom jeziku, prikazuju se obe verzije dokumenta.

51. Kada se tokom pretresa koriste govori iz audio-vizuelnog materijala, strana ili učesnik u postupku koji namerava da predoči takav materijal navodi ERN broj odgovarajuće transkripcije govora na engleski jezik.³⁸ Simultane prevodiocice u sudnici treba na odgovarajući način obavestiti o tome koji deo transkripcije odgovara kojem delu audio-vizuelnog materijala koji se prikazuje. U takvom slučaju, simultani prevodioci će pročitati samo relevantni deo dostavljene transkripcije na engleskom jeziku radi zapisnika, pri čemu se od njih ne očekuje da simultano prevode audio-vizuelni materijal. Ukoliko strane u postupku ili zastupnik žrtava osporavaju da je transkripcija snimka pročitana u sudnici tačna,

³⁸ KSC-BC-2020-04, F00025, sudija za prethodni postupak, *Decision on Working Language* /Odluka o radnom jeziku/, 21. april 2021, javno, stavovi 15, 17.

mogu da zahtevaju ispravke u skladu sa postupkom predviđenim u Uputstvu Sekretarijata za podnošenje zahteva za pismeno i usmeno prevođenje i zahteva za verifikaciju.³⁹

I. RAD NA POLUZATVORENIM I/ILI ZATVORENIM SEDNICAMA

52. U meri u kojoj je to moguće, svedoci se saslušavaju na javnim sednicama.⁴⁰ Stranama u postupku i zastupniku žrtava se nalaže da, koliko je god moguće, grupišu pitanja kojima se može otkriti identitet svedoka kako bi se izbeglo učestalo prelaženje na poluzatvorenu i/ili zatvorenu sednicu. Zahtevi i obrazloženja za prelazak na poluzatvorenu i/ili zatvorenu sednicu iznose se na neutralan i objektivnan način, po mogućstvu uz navođenje teme koja će se obrađivati. Obrazloženje se iznosi ili na javnoj sednici, kada je to moguće, ili na početku tražene poluzatvorene ili zatvorene sednice. Strana ili učesnik u postupku koji ispituje svedoka dužan je da zatraži povratak na javnu sednicu počev od trenutka kada više ne postoje razlozi zbog kojih je poluzatvorena ili zatvorena sednica bila neophodna. Time se ne prejudicira odluka panela u pogledu toga da li je tokom iskaza određenog svedoka neophodna poluzatvorena ili zatvorena sednica.

J. REDIGOVANJE U SUDNICI

53. Strane u postupku i zastupnik žrtava elektronskom poštom upućuju zahteve za redigovanje reči koje su omaškom izgovorene na javnoj sednici, kako se ne bi neželjeno skretala pažnja na poverljive informacije. Poruka se upućuje na elektronsku poštu panela, adresa [BRISANO], uz kopije za sudskog službenika i ostale strane i učesnike u postupku prisutne u sudnici.⁴¹ U zahtevu treba jasno

³⁹ KSC-BD-14/COR, sekretar, Uputstvo Sekretarijata za podnošenje zahteva za pismeno i usmeno prevođenje i zahteva za verifikaciju, 30. maj 2019, javno.

⁴⁰ Član 21(2) Zakona.

⁴¹ Strane u postupku i zastupnik žrtava se moraju *inter partes* dogovoriti o tome kojim članovima njihovog tima se dostavljaju kopije takvih elektronskih poruka.

navesti za koje se reči traži redigovanje, oznaka vremena kada su izgovorene, na kojim stranicama i u kom redu zapisnika koji se vodi uživo u sudnici su zabeležene. Zahtev se mora uputiti u najkraćem mogućem roku, a najkasnije petnaest (15) minuta po otkrivanju date informacije. Strane i učesnici u postupku prisutni u sudnici imaju na raspolaganju pet (5) minuta da ulože prigovor ako to žele. Predsedavajući sudija će zatim doneti odluku po zahtevu.

54. Ukoliko to smatraju potrebnim, strane u postupku ili zastupnik žrtava mogu takođe od panela da traže prelazak na poluzatvorenu sednicu, a da se zatim panelu obrate usmenim zahtevom za izdavanje naloga za redigovanje, pri čemu navode koje reči treba redigovati, oznaku vremena kada su izgovorene, na kojoj stranici i u kom redu zapisnika koji se vodi uživo u sudnici su zabeležene.

55. Dogovor koji strane u postupku i zastupnik žrtava postignu u vezi konkretnog redigovanja ne obavezuje panel i ne ograničava pravo panela da *proprio motu* odluči da li je redigovanje potrebno ili ne. Pored toga, budući da je nemoguće izneti iscrpnu ocenu situacije tokom pretresa ili neposredno po njegovom završetku, sve odluke o redigovanju koje panel donese u sudnici predsedavajući sudija može naknadno ponovo da razmotri i izmeni.

K. SAMOOPTUŽIVANJE SVEDOKA

56. Strane u postupku, odnosno zastupnik žrtava kada je god to moguće unapred obaveštavaju panel o mogućim zahtevima za davanje garancija u skladu sa pravilom 151(3) Pravilnika. Imajući u vidu da će izvođenje dokaza započeti 27. marta 2023, panel utvrđuje rok za upućivanje zahteva te vrste u odnosu na svedoke tužilaštva za **sredu, 15. mart 2023**. Zastupnik žrtava i odbrana su takođe dužni da dostave takvo obaveštenje u (konačnom) spisku svojih svedoka.

57. Sekretarijat preduzima sve potrebne mere za organizovanje nezavisne pravne pomoći za svedoke koji bi mogli biti u opasnosti od samooptuživanja

tokom davanja iskaza.⁴² Osim u slučajevima kada panel naloži drugačije, svedocima odnosno žrtvama sa dvojnim statusom pravnu pomoć pruža zastupnik žrtava. Time se ne prejudicira ocena panela u pogledu toga da li će odobriti davanje garancija na osnovu pravila 151(3) Pravilnika.

58. Advokat koji pruža pravnu pomoć svedoku koji bi mogao biti u opasnosti od samooptuživanja panelu upućuje, po potrebi, blagovremeni zahtev za davanje garancija shodno pravilu 151(3) Pravilnika. O tom zahtevu se obaveštavaju strane u postupku i zastupnik žrtava, a tužilaštvo u najkraćem mogućem roku, i to najkasnije dva (2) radna dana pre početka iskaza datog svedoka, daje svoje mišljenje *ex parte* u skladu sa pravilom 151(3) Pravilnika, kako bi panel mogao da donese odluku pre nego što svedok započne iskaz. Advokat koji svedoku pruža pravnu pomoć dužan je da svedoka obavesti, između ostalog, o odredbama člana 15(2) Zakona i pravila 65 Pravilnika.

L. VEŠTACI

59. Pre svega, panel podseća da, ukoliko suprotna strana prihvati izveštaj veštaka ili neke njegove delove, panel može da ih uvede u dokazni spis bez pozivanja veštaka da lično svedoči, u skladu sa pravilom 149(3) Pravilnika.⁴³ Međutim, ukoliko suprotna strana ne prihvata izveštaj odnosno delove izveštaja, ili želi da unakrsno ispituje veštaka, veštak se poziva da svedoči lično, u skladu sa pravilom 149(2) i (4) Pravilnika.

60. Tužilaštvo je najavilo da namerava da se osloni na iskaze tri (3) veštaka.⁴⁴ Shodno nalogu panela i na osnovu pravila 149(2) Pravilnika,⁴⁵ odbrana je saopštila

⁴² V. takođe pravilo 151(4) i (6) Pravilnika.

⁴³ V. takođe KSC-BC-2020-04, engleski transkript sednice, 18. oktobar 2022, poverljivo, str. 359, redovi 16-20.

⁴⁴ Izjašnjenje tužilaštva, stavovi 28-29; KSC-BC-2020-04, engleski transkript sednice, 18. oktobar 2022, poverljivo, str. 359, red 1 do str. 364, red 3; F00331/A01, spisak svedoka tužilaštva, str. 5; F00412/A01, redosled kojim će svedoci tužilaštva pristupati sudu, str. 3.

⁴⁵ KSC-BC-2020-04, engleski transkript sednice, 19. oktobar 2022, javno, str. 401, red 20 do str. 402, red 7.

da osporava kvalifikacije jednog svedoka, da ne prihvata nijedan izveštaj veštaka i da namerava da unakrsno ispituje sve veštake.⁴⁶ Shodno tome, panel zaključuje da izveštaji veštaka ne mogu da se prihvate u spis sve dok tužilaštvo veštake ne pozove da lično svedoče i nalaže tužilaštvu da shodno tome i postupi.

61. Prilikom ispitivanja veštaka, kako bi se postupak vodio celishodno, tužilaštvo je dužno da racionalizuje ispitivanje i da izbegava da od svedoka traži informacije koje postoje u izveštaju i koje bi se ponavljale. Od tužilaštva se očekuje da postavlja pitanja kojima se, po potrebi, razjašnjava i dopunjava izveštaj svedoka. Pošto završi ispitivanje svakog veštaka, tužilaštvo usmeno, u sudnici, traži prihvatanje u spis izveštaja datog veštaka i svih povezanih materijala.

62. Svedoka zatim ispituje zastupnik žrtava, ukoliko to želi, a potom ga unakrsno ispituje odbrana. Panel će doneti odluku o tome da li se izveštaj veštaka prihvata u spis pošto sasluša njegov iskaz i njegovo ispitivanje, u skladu sa pravilom 149(4) Pravilnika.

63. Postupak opisan u odeljku III.G ove odluke u vezi sa redosledom i načinom ispitivanja svedoka primenjuje se, *mutatis mutandis*, i na ispitivanje veštaka, osim u slučajevima kada se izda drugačiji nalog.

64. Budući da zastupnik žrtava i odbrana takođe nameravaju da se oslone na iskaze veštaka, kao što je to prethodno već navedeno,⁴⁷ iste smernice važe, *mutatis mutandis*, i za njih.

⁴⁶ KSC-BC-2020-04, F00348, odbrana, *Defence Notice on Evidence of Prosecution's Expert Witnesses /Obaveštenje odbrane o svedočenju veštaka tužilaštva/*, 14. novembar 2022, poverljivo s poverljivim prilogom 1.

⁴⁷ Izjašnjenje zastupnika žrtava, stav 19; izjašnjenje odbrane, stav 15; KSC-BC-2020-04, engleski transkript sednice, 18. oktobar 2022, javno, str. 365, red 17 do str. 366, red 4.

M. PRAVILA 153-155 PRAVILNIKA

65. Pre svega, panel podseća da pravila 153 i 154 Pravilnika doprinose ekspeditivnom i racionalnom vođenju postupka i, s obzirom na to da sudnica nije uvek slobodna, apeluje na strane u postupku i zastupnika žrtava da primenjuju ta pravila.⁴⁸

66. Tužilaštvo je saopštilo da namerava da traži prihvatanje pismenih izjava i/ili transkripata u spis po pravilu 154 Pravilnika za jednog (1) svedoka, a po pravilu 155 Pravilnika za pet (5) svedoka.⁴⁹

67. Panel nalaže tužilaštvu da sve zahteve po pravilima 153, 154 i 155(1) Pravilnika podnese do **ponedeljka, 20. marta 2023.**⁵⁰ Odbrana i zastupnik žrtava mogu, ukoliko to žele, da odgovore i ulože prigovor do **petka, 31. marta 2023.** Tužilaštvo svoju repliku može da dostavi, ukoliko to želi, do **četvrtka, 13. aprila 2023.**

68. Odbrani i zastupniku žrtava se nalaže da svoje zahteve po pravilima 153, 154 i 155(1) Pravilnika predaju najkasnije prilikom dostavljanja (konačnog) spiska svojih svedoka.

69. Navedenim rokovima se ne isključuje mogućnost naknadnog ulaganja zahteva po pravilu 155(1) Pravilnika ukoliko određeni svedok bude sprečen da svedoči. Uz sve zahteve po pravilima 153 ili 154 Pravilnika koji se podnesu posle navedenih rokova prilaže se i obrazloženje za njihovo zakasnelo ulaganje. Zahtevi

⁴⁸ Odluka o konferencijama za pripremu suđenja, odeljak C. 4. b, c, f. V. takođe KSC-BC-2020-05, F00169, pretresni panel I, *Decision on the submission and the admissibility of evidence* /Odluka o podnošenju i dopuštenosti dokaza/, 25. avgust 2021, javno, stav 29.

⁴⁹ Izjašnjenje tužilaštva, stavovi 32-33; F00412/A01, redosled kojim će svedoci tužilaštva pristupati sudu; obaveštenje tužilaštva u vezi sa svedokom W04379.

⁵⁰ Koliko panel shvata, tužilaštvo nema nameru da traži prihvatanje u spis pismenih izjava i/ili transkripata umesto glavnog ispitivanja po pravilu 154 Pravilnika za svedoke čije je svedočenje predviđeno u prvom ciklusu izvođenja dokaza; F00412/A01, redosled kojim će svedoci tužilaštva pristupati sudu, str. 2.

po pravilu 154 Pravilnika neizostavno se ulažu najkasnije 30 dana pre iskaza svedoka kako bi se suprotnoj strani i zastupniku žrtava omogućilo da odgovore na zahtev, a panelu da blagovremeno donese odluku po zahtevu.

N. ODBRANA ALIBIJEM

70. Imajući u vidu izjašnjenje optuženog o odbrani alibijem,⁵¹ panel nalaže optuženom da, u skladu sa pravilom 104(1)(a) Pravilnika, najkasnije u **četvrtak, 6. aprila 2023**, obavesti tužilaštvo o tome da li namerava da iznese odbranu alibijem.

O. ČINJENICE O KOJIMA JE POSTIGNUTA SAGLASNOST

71. Panel prima k znanju činjenice u vezi sa kojima su se strane u postupku saglasile.⁵²

P. OPŠTEPOZNATE ČINJENICE

72. Panel nalaže tužilaštvu da eventualne zahteve po pravilu 157(1) Pravilnika dostavi, ukoliko to želi, do **petka, 14. aprila 2023**.

Q. PRAVOSNAŽNO UTVRĐENE ČINJENICE

73. Imajući u vidu izjašnjenje tužilaštva o tome da namerava da se obrati panelu sa zahtevom za formalno primanje na znanje pravosnažno utvrđenih činjenica u skladu sa pravilom 157(2) Pravilnika,⁵³ i izjašnjenje odbrane o tome da nema

⁵¹ Izjašnjenje odbrane, stavovi 15-16; KSC-BC-2020-04, F00228, odbrana, *Defence Submissions on Alibi Pursuant to the Pre-Trial Judge's Order Dated 14 April 2022 /Izjašnjenje odbrane o alibiju shodno nalogu sudije za prethodni postupak od 14. aprila 2022/, 1. jul 2022, poverljivo, stav 5 i dalje.*

⁵² KSC-BC-2020-04, F00178, specijalizovani tužilac, *Prosecution submissions on points of agreement on matters of fact /Izjašnjenje tužilaštva o saglasnosti u vezi sa činjeničnim pitanjima/, 8. april 2022, javno s proverljivim prilogom 1.*

⁵³ Izjašnjenje tužilaštva, stav 35; KSC-BC-2020-04, engleski transkript sednice, 18. oktobar 2022, javno, str. 352, redovi 2-6.

nameru da uloži takav zahtev,⁵⁴ panel nalaže tužilaštvu da svaki eventualni zahtev po pravilu 157(2) Pravilnika podnese najkasnije u **petak, 14. aprila 2023.**

R. OBILAZAK MESTA ZLOČINA I TRODIMENZIONALNI MODEL

74. Panel je primio k znanju predlog strana u postupku i zastupnika žrtava o poseti mestu zločina.⁵⁵ Panel smatra da bi bilo preuranjeno doneti odluku o tom pitanju u ovoj fazi postupka i, shodno tome, pitanje će razmotriti blagovremeno.

75. Pored toga, panel nalaže tužilaštvu da do **petka, 3. marta 2023.** podnese u spis predmeta trodimenzionalni model mesta zločina iz optužnice, koji je 13. februara 2023. upućen elektronskom poštom panelu, odbrani i zastupniku žrtava. To je potrebno isključivo radi vođenja evidencije. Trodimenzionalni model ne predstavlja dokaz, već propratni materijal uz uvodnu reč tužilaštva.⁵⁶

S. IZMENA OZNAKE STEPENA TAJNOSTI PODNESAKA I TRANSKRIPATA

76. Imajući u vidu načelo javnosti postupka, panel izdaje sledeće smernice o izmeni oznake stepena tajnosti podnesaka i transkripata.

77. U skladu sa pravilom 82(3) Pravilnika, kada dostavljaju podnesak označen kao poverljiv ili strogo poverljiv, strane u postupku, zastupnik žrtava, odnosno Sekretarijat navode razlog za takav stepen tajnosti. Istom prilikom takođe navode da li se protive tome da se data oznaka stepena tajnosti izmeni.

78. Strane u postupku, zastupnik žrtava i Sekretarijat dostavljaju javne i/ili poverljive verzije podnesaka idealno i po mogućstvu u isto vreme kada i izvorni

⁵⁴ Izjašnjenje odbrane, stav 20.

⁵⁵ Izjašnjenje tužilaštva, stavovi 18-19; izjašnjenje odbrane, stavovi 8-9; izjašnjenje zastupnika žrtava, stavovi 8-10; KSC-BC-2020-04, engleski transkript sednice, 18. oktobar 2022, javno, str. 345, red 23 do str. 350, red 22; F00325, odbrana, *Revised Version of Motion for a Crime Site Visit* /Revidirana verzija podneska u vezi sa posetom mestu zločina/, 25. oktobar 2022, poverljivo; F00338, specijalizovani tužilac, *Prosecution response to Defence motion for a crime site visit* /Odgovor tužilaštva na podnesak odbrane u vezi sa posetom mestu zločina/, 7. novembar 2022, poverljivo.

⁵⁶ KSC-BC-2020-04, engleski transkript sednice, 21. februar 2023, poverljivo.

podnesak ili, u protivnom, u roku od tri (3) dana po predaji izvornog podneska. U slučaju kada više ne postoji osnov za prvobitnu oznaku stepena tajnosti, strana ili učesnik u postupku koja je dostavila podnesak traži izmenu oznake stepena tajnosti, u skladu sa pravilom 82(5) Pravilnika.

79. Pored toga, rukovodeći se pravilom 84(1) Pravilnika, panel smatra za shodno da naloži stranama u postupku, zastupniku žrtava i Sekretarijatu⁵⁷ da revidiraju sledeće transkripte:

(i) transkripte iskaza svedoka tužilaštva, u roku od dva (2) meseca po završetku izvođenja dokaza tužilaštva;

(ii) transkripte stavova i iskustava žrtava i iskaza svedoka koje je zastupnik žrtava po nalogu panela eventualno pozvao da daju iskaz u roku od jednog (1) meseca po njihovom saslušanju; i

(iii) transkripte eventualnih iskaza svedoka odbrane u roku od jednog (1) meseca po završetku izvođenja dokaza odbrane.

80. Strane u postupku, zastupnik žrtava i Sekretarijat međusobno se konsultuju i podnose objedinjena izjašnjenja u navedenim rokovima, u kojima iznose zajedničke predloge za objavljivanje redigovanih delova transkripta odnosno za promenu oznake stepena tajnosti delova transkripta. Pri tom navode razloge zbog kojih više ne postoji potreba za određenom redakcijom odnosno određenim stepenom tajnosti, i to dovoljno iscrpno i precizno da bi panel mogao da donese odluku s tim u vezi. Strane u postupku, zastupnik žrtava i Sekretarijat vode računa o tome da ne traže redigovanje delova transkripta koji su javne prirode ili promenu njihove oznake stepena tajnosti u „poverljivo“. Važno je da se strane u postupku, zastupnik žrtava i Sekretarijat postaraju za to da njihovi predlozi budu dosledni u odnosu na sve transkripte koji sačinjavaju zapisnik u celini.

⁵⁷ U meri u kojoj se delovi transkripta odnose na ulogu i rad Sekretarijata.

81. Ukoliko između strana u postupku, zastupnika žrtava i Sekretarijata dođe do neslaganja u pogledu određenog dela transkripta, to se mora precizirati u zajedničkom izjašnjenju, uz obrazloženje povoda za neslaganje. Panel će krajnju odluku o ukidanju redakcija i/ili o izmeni oznake stepena tajnosti transkripata doneti u skladu sa pravilima 80(1) i 84(1) Pravilnika.

IV. DISPOZITIV

82. Iz navedenih razloga, panel:

- a. **USVAJA** smernice o načinu vođenja postupka iznesene u ovoj odluci;
- b. **NALAŽE** stranama u postupku, zastupniku žrtava i Sekretarijatu, u zavisnosti od slučaja, da postupe u skladu sa navedenim rokovima;
- c. **ZAKAZUJE** dodatne dane pretresa za **petak, 19. maj 2023.** i za **petak, 16. juni 2023,** a **OTKAZUJE** pretres zakazan za **petak, 30. juni 2023;**
- d. **NALAŽE** tužilaštvu da do **petka, 3. marta 2023,** u spis predmeta dostavi trodimenzionalni model mesta zločina iz optužnice, u skladu sa stavom 75 ove odluke; i
- e. **NALAŽE** Sekretarijatu da promeni u „javno“ oznaku stepena tajnosti podneska F00178/A01, koji se trenutno vodi kao poverljiv.

/potpis na originalu/

**Sudija Mapi Felt-Folja,
predsedavajući sudija**

/potpis na originalu/

Sudija Žilber Biti

/potpis na originalu/

Sudija Roland Dekers

Petak, 24. februar 2023.

U Hagu, Holandija